

"Krat-Karen"

Fortalt af Richard Vestergaard, Linde.

Karen Marie Thorsen boede i sit lille, stråttækte hus i Hald Krat, i Hald Sogn ca. 15 km. nord for Randers. Hun var kommet her for at hjælpe en gammel mand. Ved siden af hjalp hun med malkning, morgen og aften, på min bedstefars gård ca. 500 meter fra huset.

Karen Marie kunne godt være uberegnelig. Ville hun drille, blev hun bare væk, og så måtte andre malke hendes køer, men det var før min tid, for da mine forældre tog over i '37 blev der købt malkemaskine. Manus husker jeg den hed, og så var det problem løst!

Jeg ved ikke hvornår den gamle mand døde, men Karen Marie arvede huset med den lille gæld der var i det.

Krat-Karen var meget speciel derved, at hun sjældent blev vasket. Af ydre var hun meget tung og kraftig med vældige arme og ben. Hun havde langt, sort hår, som hun nok klippede noget af, når det blev for langt. Hun gik i det samme beskidte tøj altid, og dertil de store sorte gummistøvler.

Krat-Karen havde sin egen vraltende gang, men de kunne altid høre hende på lang afstand, fordi hun havde jo sin lille spand med til vand til rent brug, til kaffe og the f.eks. Til at skylle urtesager og koge kartofler kunne man sagtens bruge vand fra hullet, et sted i nærheden af huset, hvor der altid stod vand.

Jeg er født i '37, min storebror i '35, og så havde jeg en lillebror 2 år yngre + en søster fra '42. For os børn, var Krat-Karen bare den hun var. Os kendte hun jo, og når vi legede i skoven eller kom forbi huset, skulle vi da lige sætte hænderne til ruden for at se, om hun sad der. Og det gjorde hun da. Så kom hun og låste op. Og så kunne vi ellers gå på opdagelse i roderiet.

På slagbænken i stuen ved enden af bordet, var der et fredet område, sådan en halvmåne ind på bordet, hvor der kunne stå en tallerken eller en kop. Ellers var bordet gyngende fuld af ting og sager af alt ubrugeligt bras. På væggen var der et køkken ur. Marie kunne blive helt forskrækket, når stilheden blev brudt ved, at en fugl kom ud og kukkede!

I stuen var der små fremkommelige stier, dels til sengen og til kakelovnen. Der var også et lillebitte køkken, men det blev slet ikke brugt. Indenfor til højre var der små båse til geder og også plads til nogle høns, men det var mange år siden det var brugt, nu var der kun rod. Træer og buske groede tæt op ad huset. Tilværelsen for hende var jo uden el og indlagt vand.

Jeg husker bedstefar og jeg var ude at ordne et vindue og understøtte en bjælke med en planke, og så kunne jeg jo passende hjælpe med at bære. Det gav jo indsigt i husets indretning og stand. For ellers var der ingen, absolut ingen, der fik adgang til Karens hus.

Juleaften:

Mindet om juleaften var også præget af Karen Marie. Mor havde nok spurgt, om hun ikke kom juleaften for at spise med, men noget over middag kunne vi meddele, at Karen Marie var på vej.

Der var almindelig tradition for, at hele familien skulle i kirke kl. 16 i Hald Kirke. Vi havde en faste, som var på besøg, og også bedstefar, som boede hos os. Derfor kørte vi ved den lejlighed i Charabanc med to spand. Alt var ved at blive gjort klar. Vi børn skulle først i badekarret, siden de voksne og så husker jeg mor sagde til Karen Marie, om hun ikke kunne se efter gåsestegen i ovnen – jo, og så kunne hun måske også blive vasket! Det var vi drenge spændt på om hun blev. Pigen havde fri til at være sammen med sin familie. Og så måtte vi børn hjælpe til.

Jeg husker Nisseøl i store flasker, som vi havde købt i Købmandsgården i Gjerlev, hvor morbror Holger var købmand. Det var en stor indkøbsdag i god tid inden jul og at skulle spise til aften først og så senere ned i forretningen og på lageret at købe ind. Måske også julegaver. Jeg husker et år, hvor jeg så inderligt ønskede mig en kuglepen, og den fik jeg. Den måtte ellers ikke bruges i skolen eller til lovmæssig underskrift. Nej det var ikke det samme som rigtig blæk.

Til sammenligning husker jeg på Møllehave, der også som dreng ønskede sig en dampmaskine med sikkerhedsventil. Selv om han var meget spændt, var der ingenting der tydede på, at ønsket blev opfyldt, men måske fra en onkel, fordi en pakke fra ham godt kunne passe i størrelse. Den fik han også først, men det var en pakke med en pakke i og igen en pakke med en anden i. Indtil den var så lille, at der lige kunne ligge en gul blyant med viskelæder i den ene ende. Det var en "Viking" Han regnede den egentlig ikke, men spændingen var udløst. Så meget mere glad blev han, da han fik en anden stor pakke af sin far med en dampmaskine med sikkerhedsventil. Han legede med den hele juleaften og mange dage efter, men efterhånden blev han lidt træt af den. Så kom han til at tænke på blyanten. Han havde købt for små penge tegnepapir. Nu kunne han skrive sit eget navn mange gange, store flotte ord som sikkerhedsventil og mange andre, og han kunne også tegne med den. Og den fik så stor en betydning for ham. Han var jo hele historiens pointe.

Da vi skulle hjem fra kirke, var der blevet helt mørkt, og vel også lidt koldt på den tid af året. Men til Charabancen hørte der også køreposer til, som var lavet af garvede fåreskind og ovenover var der et andet skind, som kunne knappes på ryglænet. Da vi var helt små var der lunt herunder og hyggeligt at kikke bagud på stjernerne. Min storebror sad på forsædet mellem far og bedstefar. Det kunne jeg godt misunde ham lidt, for så fik han lov at styre hestene.

Det med at få hestene på stald og vognen på plads, var jo ikke vores sag, nej, vi skulle ind og hjælpe, så vi kunne få spist så hurtigt som mulig. Vi var jo også julegave-spændt!

Spisebordet blev skubbet hen i et hjørne af stuen, og juletræet rykket frem fra sin krog. Det var ikke en Normannsgran, nej et stort Rødgran havde måttet lade livet. Vi skulle kun bruge toppen. Det kunne vel tænkes, at der manglede en gren, men far kunne sagtens bore et hul i stammen og sætte en passende gren ind, uden nogen kunne se det.

Når alle lysene var tændt, blev døren åbnet og så skulle vi synge julesalmer og bedstefar læste juleevangeliet fra Lucas nok engang. Vi havde lige hørt det oppe i kirken. Nok engang skulle vi synge.

Nu kom så det tidspunkt vi havde glædet os så længe til: At få gaverne delt. Det var ikke de store, flotte gaver, men en personlig gave til hver, men ellers til fælles spil, møl og dam og da vi blev større, Mata-dor og lignende.

Vi var krigsbørn, da vi var små, men vi manglede jo ikke noget. Vi ønskede os ikke bløde pakker, men det var der nok mange der gjorde. Mange både frøs og sultede i disse kolde tider.

Et år ønskede vi os gummistøvler, men de kunne ikke købes. Jo, Harald fik et par, men det var tøsestøvler, så det tog lidt af glæden. Jeg fik i stedet træskostøvler ligesom karlene gik med. De kunne fabrikeres af læder og træ, men gummi kunne ikke skaffes.

Der var så meget man ikke kunne købe. Vi havde samlet nødder til juleaften og vi havde lavet slik af æbler. Skrællet og sukret og tørret i ovnen. Ellers var der ikke så meget at byde rundt på. Vi havde aldrig set en appelsin eller banan, og slik kendte vi ikke, man kan jo heller ikke savne noget, man ikke kender.

Pludselig ville Karen Marie hjem. Hun rejste sig og gik bare som ellers. Forberedelser var vand i den lille spand og mor havde nok også samlet lidt fra middagen til Karen, for i mors gryder var der altid mad til en til.

Havde hun nu nøglen i lommerne, så hun kunne komme ind i huset?

Og en lille lommelygte – så ellers ud i kulden, ud i mørket, bag om gården, forbi høsehuset for at se, om der var et par æg i rederne. Det havde hun nok altid gjort. Så ellers ud gennem hegnet, skoven med de store træer til stedet, hvor karlene havde lavet en indgang til Karen Marie. Noget med forskudte porte, som hun kunne kante sig ud ved, uden at dyrene kunne det. Og så op til det lille hus. Det var så Karen Maries og vores juleaften.

Sidst på eftermiddagen i roerne, jeg tror det var i '51. Vi var ved at køre roer i kule, da en mand kommer over til os på marken. Han forklarer, at han var ude at se hvordan det stod til ved Karen. Posten, som ellers gjorde dagligt tilsyn havde meddelt sognefogeden, at han ikke havde set liv i huset. Falck var alarmeret og holdt ved alfarvej, men de turde ikke køre ad skovvejen, som kun bestod af to hjulspor og var vel også groet sammen af træer og grene, men et hestespand kunne nok klare sagen.

Så fik vi travlt, i fuld fart hjem, uden om vejen og ned til huset, hvor Falck-folkene havde fået, dog med besvær, den tunge dame på bære, ud gennem rodet og ud af huset og så ud i roevognen.

Karen Marie døde dagen efter. Jeg tror det var en hjerneblødning, selv om karlene sagde: Hun har ikke kunnet tåle at blive vasket.

Krat-Karens hus.

*I dag fremstår det
fint og idyllisk i de
smukke, fredelige
omgivelser.*

De "vittigste" bestemte over den fattiges kår og de fattige skulle have til dagen og vejen.

Arkivmateriale fra Randers Amtsavis 4. januar 1993

Artiklen er forfattet af Peter Østergaard.

Det er meget tænkeligt, at nogle af vore ældste medborgere husker, at der på bestemte dage kom fattige mennesker til døren med tiggerposen og appellerede til de bedrestillede godgørenhed.

Således skriver Peter Østergård fra Mellerup. Fra Nørhald Egns-arkiv har han fremdraget et billede, der illustrerer de fattiges situation anno 1903 - og mange år før. Billedet er taget af daværende højskolelærer Olaf Andersen, Mellerup og motivet kommer med stor sandsynlighed fra egnen ved Tvede.

Traditionen med at gå fra dør til dør var faktisk lovhjemlet og havde sin rod i den første fattiglov fra 1703. Loven skulle befri samfundet for vagabonder samt yde hjælp til dem, der virkelig trængte. Vagabonderne fik husly i tugthus eller arbejdsanstalt. Men de virkelig trængende skulle hjælpes med "ædendes varer".

I 1732 fik loven en udbygning, der betød, at sognepræsten sammen med fire af de "vittigste" sognebørn skulle administrere en fattighjælps-ordning. "Vittig" var dengang ordet for de mest vidende eller kyndige hoveder.

Præstens opgave var at lave en liste over sognets syge og fattige og de, der ikke ved arbejde kunne tjene til livets ophold. Derefter skulle han kalde sognefolket til sig, kundgøre Kongens vilje og forhøre, hvor meget hver enkelt kunne give.

Så fik de fattige hver anvist bestemte vejstrækninger, hvor gårdene skulle bidrage med enten madvarer, uld eller brændsel. Præsten skulle selv gå forrest og tegne sig på listen over dem, der ville yde bidrag.

Og fra denne foranstaltning stammer udtrykket "at have til dagen og vejen", fortæller Peter Østergård fra Nørhald Egns-Arkiv.

De tre omkomne jægere kunne have vadet i land -

Arkivmateriale - Jyllands Posten, Randers afd. 13. nov. 1956

Skrevet af Lillian Hedegård Jensen

- men de var ikke kendt med forholdene og gik alle i kanoen, der kun kunne bære én mand.

Søsyge i forbindelse med kulde og angst må skønnes at være årsagen til den tredobbelte drukneulykke ved Udbyhøj natten til i går, da tre mennesker satte livet til efter en strandjagt. De tre druknede er dyrlæge Andreas H. Cleemann Harridslev, dennes søn Johan Cleemann og hans kammerat Torben Ditlev Christensen, søn af gårdejer Ditlev Christensen, Harridslev.

Det lykkedes i går ved middagstid fiskere at bjærge den motorbåd, som havde været benyttet til strandjagten, og den bar tydelig spor af, at de ombordværende har været søsyge, og derfor tror man at denne tilstand og frygten for at skulle overnatte i motorbåden på havet har været årsag til den panikagtige handling, som det var at gå tre mand i en kano, der kun er beregnet til at bære én mand.

Kanoen havde de tre strandjægere med for at bruge den som skydepram, og da deres motorbåd på hjemturen søndag aften gik fast på en sandbanke, skaffede Johan Cleemann undsætning ved at ro i land i kanoen og hente fisker Alfred Nielsen, Udbyhøj, der straks tog af sted i sin kutter.

Det var allerede ved at være mørkt, da motorbåden gik på grund og sigtbarheden var lig nul, da man i motorbåden, hvortil Johan Cleemann var vendt tilbage, hørte, at kutteren var på vej. Imidlertid gik dens motor i stå, og Alfred Nielsen måtte kaste anker, mens han søgte at reparere skaden, fordi der er stærk strøm det pågældende sted lige ved sejlrenden. Han havde hverken slæbebåd eller lygte med, og han kunne derfor ikke gøre de tre forliste opmærksom på, hvad der var i vejen, men efter nogen tids forløb kunne han høre kraftig plasken i vandet i nærheden af motorbåden, der kun var ca. 25 meter fra ham, og den fulgtes hurtigt efter af råb om hjælp, som dog snart overdøvedes af brændingens brusen for til sidst helt at dø hen. Alfred Nielsen arbejdede febrilsk med at få motoren repareret, og så snart den kunne gå, gjorde han en runde på ulykkesstedet dog uden at se nogen af de forliste.

Ved hans tilbagekomst til Udbyhøj fiskerleje alarmeredes politi og redningskorps samtidig med, at en kutter gik ud. En tredje fulgte efter med projektørlys, politi og redningsfolk.

Der var ikke længere fra motorbåden og til land, end at projektørerne fra en traktor i strandkanten kunne nå den med sine stråler, og det vil sige, at de tre havde kunnet redde sig ved at vade i land, en kendsgerning, der yderligere understreger ulykkens tragik.

Først ved 2-tiden opgav man at lede efter de omkomne, og en fornyet eftersøgning i går formiddag gav intet resultat i den henseende. Derimod fik man bjærget såvel motorbåd som kano i land. Motorbåden var stor nok til, at alle de tre omkomne kunne have overnattet i den, om galt skulle være, men beslutningen om at tage bort fra den må sættes i forbindelse med, at båden rullede meget stærkt.

Den lå netop på det sted, hvor den stærke strøm fra Randers fjord mødes med havstokken, og denne omstændighed har åbenbart sammen med kulde og søsyge ført til den panikagtige beslutning. Kanoen har vendt bunden i vejret i samme øjeblik, som den sidste mand er gået om bord i den, og på grund af mørket har det ikke været fisker Alfred Nielsen muligt at komme til hjælp.

Dyrlæge Cleemann efterlader hustru og to piger i alderen 12 og 8 år. Johan gik i Statsskolen i Randers, og her blev undervisningen standset ved middagstid i går, da meddelelsen om det tragiske forlis nåede frem. Man samlede til en højtidelighed, hvor rektor Prip fortalte skolens elever om ulykken. Torben Ditlev Christensen var i lære i en herreekviperingsforretning i Randers.

Appendiks

Den 24. november, 11 dage efter ulykken, fandt man Johan Cleemann og Torben Ditlev Christensen udenfor Udbyhøj.

Tre måneder senere, den 16. februar 1957 blev dyrlæge Andreas Cleemann fundet ved Hals Barre.

Den omkomne dyrlæge Cleemann

Da præsten i Dalbynder selv indførte værnepligt.

Arkivmateriale - skrevet af Inge Johansen.

Midt i 1800 tallet var den nordlige del af Nørhald kommune "velsignet" med en præst, pastor Carlsen, hvis dynamiske fremtoning indgød en blanding af respekt og forargelse.

Pastor Johan Ferdinand Sebastian Carlsen var sognepræst i Dalbynder fra 1836-1868, gjorde sig hurtig kendt som en meget myndig og nidkær embedsmand. Han var også en dygtig landmand, banebrydende for nye driftsformer, mergling, dræning og gjorde forsøg med nye landbrugsredskaber, ligesom han var en af pionererne ved dannelsen af Landhusholdningsselskabet for den nordøstlige del af Randers Amt.

Han var naturligvis selvskrævet medlem af sogneforstanderskabet, da dette blev dannet i 1841, og et par år efter blev han formand. Men med sin enerådende natur og selvsikre indstilling overfortolkede han undertiden sine beføjelser og gav herved anledning til klager og måtte derfor indkassere en næse fra Amtet, som f.eks da han indførte værnepligten i foråret 1848.

Det Slesvig-Holstenske oprør var brudt ud sidst i marts, og den nyudnævnte krigsminister Tscherning mobiliserede straks hæren, der imidlertid var af temmelig beskedent størrelse. Det var jo kun bønderkarle, der var militærpligtige, og for at skaffe flere tropper til at imødegå en truende tysk invasion i Jylland, udsendte ministeriet et cirkulære med opfordring til folk om at melde sig frivilligt til soldatertjeneste i Folkebevægelsen, en slags hjemmeværn.

Pastor Carlsen modtog sålydende skrivelse fra Amtet: "På foranledning fra generalmajor Castenskjold anmodes forstanderskabet om at undersøge hvilket antal frivillige cavalister, der ville stille sig i Dalbynder pastorat".

Pastor Carlsen satte straks i værk og beordrede sognefogederne til at kundgøre opfordringen. Selv mente han, at man, stillet over for krigstruslen- og måske også rygter om Rendsborg-slavernes hærgen op gennem Jylland, ikke skulle spørge, om folk havde lyst til at melde sig til forsvaret.

Det var simpelthen en samfundspligt, og han luftede sit syn i en svarskrivelse til Amtet:

”Det er en pligt at søge fremkaldt den ånd, der gør det til en æressag for hver dansk at være den første til i Fædrelandets fare at stille sig i de forsvarende rækker”.

Tilsyneladende havde ånden fra '48 svært ved at slå an i pastoratet. Det stod i hvert fald sløjt til med frivilligheden, hvilket sognefoged Anders Boje, Råby, der gik rundt med listen, rapporterer kort og godt til pastor Carlsen: ”Jeg haver forkyndt denne skrivelse for dem alle, om der var nogen, som ville ofre dem frivilligt til dette mod grænsen fremrykkende corps, men der var ingen som ville”.

Der var dog en enkelt Lars Christensen Elsted fra Sødtring, der meldte sig frivilligt på betingelse af, at man skaffede ham hest og våben, hvilket også skete, idet godsejer Rahbech, Sødtringholm, skriver den 7. april til forstanderskabet: ”- at han stiller til Fædrelandets tjeneste en hest med sadel og bidsel, som han medgiver sin karl Lars Christensen Elsted - en forhenværende dragon, som er forsynet med våben”. Samtidig har sogneforstanderskabet fra amtet modtaget et skema hvor der ønskes oplysninger om:

Antallet af militærduelige personer mellem 18-45 år.

Hvor mange heraf der har været soldat.

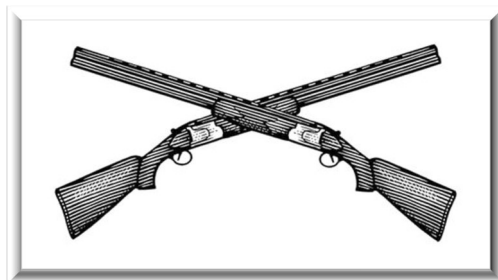
Hvor mange af disse der har været underofficerer.

Hvor mange der kan bevæbnes med skydegeværer.

Om der gives tilstrækkelig bly og krudt.

Hvor mange der vil indtræde i et mod grænsen rykkende corps.

Pastor Carlsen fulgte henstillingen fra generalmajor Castenskjold om at undersøge hvor mange frivillige og officersemner der var i Dalbynder pastorat. Han gav ordre til alle karle mellem 18-45 år om at møde på præstegårdens toft hver søndag efter kirketid. Han forsøgte ihærdigt at give karlene førstekendskab til militære færdigheder, der fortælles stadig om hvordan pastor Carlsen kommanderede og hersede, mens mændene eksercerede, så sveden sprang.

Denne militære træning fortsatte under Carlsens ledelse et par måneder, til karlenes utilfredshed med således at være tvunget ind i et frivillig corps. Men til trods for den gode hensigt fra pastor Carlsen, modtog forstanderskabet en skrivelse fra Amtet, den 2. juni 1848:

” I forbindelse med min skrivelse, burde jeg henlede forstanderskabet på, at hensigten med bemeldte skrivelse ikke har været at påbyde nogen tvungen udskrivning til det ommeldte politicorps, men alene at opfordre til de respektive sogneforstanderskaber til at foranledige, at et passende antal af beboere, som dertil måtte befindes skikkede og villige, at overtage det hæderlige hverv at optræde som beskyttere for deres medborgeres liv og ejendom, og til den ende forene sig med lignende afdelinger fra de omkringliggende sogne, for under vejledning af løjtnant Layd at erhverve den fornødne færdighed i våbenbrug m.m.”.

Derefter blev værnepligten under den magtbevidste og regerelystne pastor Carlsen ophævet.

Værnepligten blev indført for hele landet ved Grundloven 5. juni 1849.

Den første højskolesangbog blev lavet i Mellerup

Arkivmateriale fra Mariager Avis

Skrevet af Lillian Hedegård Jensen

Siden 1880 da højskolen i Mellerup blev oprettet, og fra Nørhald Egns-Arkiv gør lærer Peter Østergård opmærksom på, at landets første højskolesangbog så dagens lys, netop i Mellerup. Den udarbejdedes af højskoleforstanderen Jens Bek sammen med redaktør N. Johan Laursen.

Med sine 700 udvalgte sange var bogen i brug til omkring 1930 under den populære betegnelse "Bek og Laursen".

Så snart sangbogen forelå, tog Jens Bek skridt til at få udarbejdet en melodibog. Her kom bl.a. læreren i Tørring, Niels Nielsen Vad, ind i billedet. Sammen med læreren i Todbjerg redigerede han højskolesangbogens melodibog, der kom i handelen i 1890 og blev en bestseller, der kom i mange oplag. En af salmerne, "Se nu stiger solen af havets skød", var i øvrigt skrevet af valgmenighedspræst Jacob Knudsen.

Lærer Niels Nielsen Vad fik i høj grad sat sit præg på mange ting. Han kom til Tørring skole i 1886 som 31 årig og blev samtidig organist ved Ø. Tørslev kirke – en af de meget få landsbykirker, der var udstyret med orgel.

Niels Nielsen Vad blev landskendt som musikanmelder, og også hans musikpædagogiske arbejde i skolen var i særklasse. Efter indstilling fra komponisten Carl Nielsen fik Øster Tørslev-læreren tildelt A. P. Bergreens legat, ligesom staten satte ham på finansloven.

På sine gamle dage oplevede Niels Nielsen Vad at blive midtpunkt i en skolepolitisk strid i forbindelse med den i skolekredsen berygtede § 8-sag i Tørring. I skoleloven af 27. maj 1908 gjorde § 8 det muligt for sognerådet at indstille en lærer til afsked, hvis man skønnede, at skolens virksomhed forringedes væsentlig.

Lærer Vad var politisk interesseret og bekendte sig som radikal. Op mod folketingsvalget i 1913 kom han derfor i modvind og en kreds forsøgte at fjerne ham fra lærerembedet ved brug af § 8. Sagen kørte i to år, hvorefter ministeriet afviste den. – Det fik til følge, at § 8 blev ændret.

Billedet viser Nørhalds "lærerkvartet" – et ensemble, der i årene omkring 1920 tegnede musiklivet på Støvring – Mellerup egnen.

Fra venstre ses lærer Mortensen fra Lindbjerg, lærer Marcus Jensen fra Hald, lærer Niels Nielsen Vad fra Mellerup og lærer Jens Peter Jensen fra Støvring. I baggrunden ses deres respektive ægtefæller.

Nørhalds Lærerkvartet

Mellerup Højskole

'Den blå jomfru' - Et sagn fra gamle dage

Arkivmateriale - skrevet af Alis Skjødt Nielsen

Hvem i Mejlby har ikke hørt sagnet om Den blå Jomfru, den gamle generation har helt sikkert. Det er hende der passerer Snaks dam hver nat. Der er i hvert fald én dame, som har stiftet bekendtskab med Den blå Jomfru, hun har set og følt hende, men derom senere.

Sagnet fortæller, at for ca. 300-400 år siden tjente i Spentrup præstegård en pige, som skulle have født et barn og ombragt det i dølgsmål. Hun kom siden til Støvring præstegård for at tjene og døde der, men efter døden havde hun ingen ro i graven, og hun farer til Spentrup dam ved Mejlby, når det er mørkt.

Hun følger de lave strækninger og kommer snigende ned over Støvrings marker til Harridslev præstegård, ud over Sult til Galle-mose ... et mærkeligt sted ... der hvor fem byers marker mødes - det er Harridslev, Lindbjerg, Linde, Mejlby og Gimming. To bække udspringer der, det er Tvede Møllebæk, som løber mod nordøst, og Rismøllebækken, som løber mod sydvest.

Det er her tyve og røvere blev hængt i gamle dage, deraf fik mosen navnet Galle- eller Galgemose. Den blå Jomfru følger Rismøllebækken forbi Spangen langs med Gimming plantage, forbi Mejlby gamle Kirketoft og så til hjørnet af Torsmark, derfra til højre op ad frøenden til Snaks dam, det var hér konen fra Mejlby stiftede bekendtskab med Den blå Jomfru.

Hun farer forbi, hen gennem villabeboelse, så dem der bor der, skal ikke være sikker på at jomfruen ikke kommer og kikker ind af vinduer og døre ved nattetide.

Derfra ud til Sigen, som nu er udtørret, tværs over Randers-Hadsund landevejen, ned ad den lave strækning sønden for landevejen til Jennum, forbi Stabelsgård til hjørnet af Stabelager, ned over engen hen til Jennum tørvemose til Tophøj, som for længst er blevet jævnet med jorden.

Tophøj lå dér, hvor den ny omfartsvej går ind i Randersvejen. Hun løber videre til Kællinghøj og derfra til Sønder-enge og videre hen til Spentrup præstegård.

Hvad Den blå Jomfru foretager sig hér, melder sagnet ikke noget om.

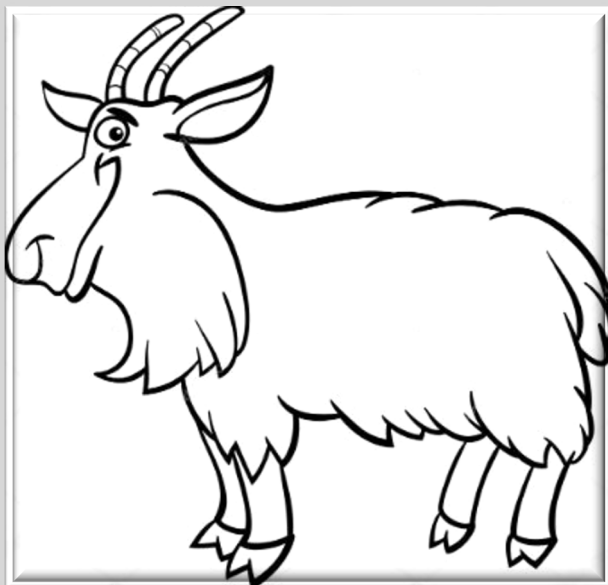
Der var en kone som boede ude i tuerne vest for Mejlby, hun havde et ærinde i byen og var blevet for sent ved det, da hun havde flere at skulle besøge. Tiden var løbet fra hende og da hun skulle hjem var det blevet både tåget og mørkt.

Hun var rask til bens og havde god fart på og da hun skulle ud forbi Snaks dam, faldt hun over Den blå Jomfru. Det var i oktober måned og hun havde simpelthen lagt sig til rette midt på vejen. Hun fór væk i en fart efter sammenstødet med konen fra Mejlby, som blev meget forskrækket og løb alt hvad hun kunne, ind til gdr. Chr. Engstrup.

Hun kunne slet ikke sige noget, så forpustet var hun, men da hun havde siddet lidt, sagde hun, at hun var faldet over Den blå Jomfru ude ved Snaks dam.

Der skulle så en karl med en lygte, følge med hende derud, og da de kom ud til dammen, lå deres fredelige gedebuk midt i vejen, den havde muligvis valgt at lægge sig til hvile på grusvejen, der var varm fra efterårets solstråler. Her lå den sikkert og godt, for det var jo ikke hver dag, der kom en vogn ad denne vej.

Sådan gik det til med konen, der havde set Den blå Jomfru.

Hvad er en "Toldkop"?

Forklaring til forsidens toldkop og hvad den skulle bruges til. Arkivet har hentet artiklen på www.møllereforum.dk hvor artiklen er skrevet af Lise Andersen.

Når bønderne fik malet deres korn på møllen, betalte de ikke for arbejdet i rede penge men i korn. Fra 1698 blev det lovbefalet, at alle møllere skulle bruge en kobbertoldkop, som skulle kontrolleres og stemples af myndighederne. Normalt måtte mølleren tage 1/18 af kornet, før det blev malet; og en almindelig toldkop rummede derfor 1/18 skæppe. Af hver skæppe korn, måtte således tages et strøget mål med toldkoppen. (1 skæppe = 17,4 liter delt med 1/18 = 0,97 liter)

I 1917 blev det forbudt at tolde. Fra nu af skulle der betales maleløn. Det vil sige, at mølleren skulle have sin betaling i penge efter en forud aftalt takst. Nogle steder havde man allerede inden 1917 indført maleløn, og andre steder forblev det (på trods af forbud) sædvane at tolde af kornet.

Mølleriets lovgivningen beskyttede ham mod konkurrence, men det forpligtede ham også til at indordne sig under en række forordninger, der bl.a. fastsatte den pris, han måtte tage for sit arbejde. Det kunne være svært for bonden at vide hvor meget mel, der kunne blive ud af hans korn, og derfor var det lidt svært at kontrollere, om mølleren tog det han måtte og ikke mere. Måske af den grund opstod der mange historier om, hvordan møllere blev rige på andres bekostning, hvilket igen affødte en del talemåder:

- * "Kan I ikke lade den tolde, som tolde skal", sagde mølleren, da konen, svenden og drengen havde toldet før ham.
- * Mølleren er aldrig så drukken, at han glemmer at tolde. Han tolder hellere to gange for en sikkerheds skyld.
- * Møllerenes tommelfinger er det ærligste lem på hele hans krop, for den holder han i toldkoppen, mens han tolder.
- * Da var det værd at være møller, da folk var glade, bare de fik sækken med hjem igen.

Nørlanggaard Mølle ved Gjerlev

Tønagervej 53, 8983 Gjerlev J - matr.nr. 24a Gjerlev by og sogn.

Den Møllehistoriske Samling - forfattet af Bertil Larsen

Arkivmateriale - skrevet af Alis Skjødt Nielsen

Den første mølle på Nørlanggaards jorder blev opført i 1851, som en stråttækt hollandsk vindmølle.

Overleveringen fortæller, at allerede i 1856 var denne forholdsvis ny-opførte mølle så "brøstfældig", at den blev nedrevet. Intet kildemateriale syntes bevaret til at fortælle en nærmere årsag til nedrivningen. Som erstatning anskaffer proprietær Rasbech en hollandsk vindmølle, der tidligere havde stået som bymølle i Hobro. Den blev købt til nedtagning, og genopførtes på det gamle møllested ved Nørlanggaard.

Endvidere fortælles det, at i 1881 hærgedes denne mølle af en brand idet den under et stormvejr løber varm og antændes. En del tyder på, at skaderne ikke har været så omfattende, hvorfor det kun har været nødvendigt at udskifte det ødelagte.

Møllen var frem til 1910/11 udstyret med svans og sejlrigninger, men ombyggedes ovennævnte periode af møllebygger Stampe, til selvkrøjer og selvsvikker. Omkring 1918 installeredes en "Frichs" råoliemotor der få år efter erstattedes med en dieselmaskine som hjælpekraft.

Frem til slutningen af 1930'erne kørte møllen stadig ved vindkraft, men havde da fået erstattet maskinerne med en 15 hk el-motor. Kort efter 1945 opgav møller Sørensen (den sidste aktive møller på stedet frem til 1968) vindkraften som energikilde, og brugte nu kun el som kraft til kværnene og valser.

Møllen havde en ret omfattende kundekreds rundt fra sognets gårde. En del 'udensogns' besøgte også møllen.

Med krigens slutning og den fremstormende elektrificering på landet gik det tilbage med mølleriet. Gårdene havde selv kværne, så foderstofferne kunne fremstilles hjemme.

En omlægning af driften, nødvendiggjort af ovennævnte faktorer, betød at der fra møllen blev startet en foderstofforretning af specialblandinger, en del produceret selv, andet indkøbt færdigt.

I 1968 indstilledes mølleridriften definitivt.

På foranledning af en henvendelse fra Erhvervscentret under Nørhald Kommune, er møllen besigtiget den 23. august 1989.

Visuelt ligger møllen smukt i det flade landskab nord for Gjerlev by. Møllens torso kan ses fra amtsvejen Hadsund - Randers, hvor den bryder horisontlinien. Møllen er beliggende ad en grusvej, et par hundrede meter vest for Nørlanggaard. Adgangsvejen har været enten fra amtsvejen, eller gennem Nørlanggaard-komplekset.

Ved besigtigelsen fremstod møllestedet ret tilgroet med dyrkede arealer tæt på beliggenheden. Møllerens hus er beliggende ca. 100 m fra møllen, hvor en stråtækket ejendom var bolig for den sidste mølleforpagter på stedet.

Møllens sokkel er opført i teglsten med skråstivere. Et senere maskinhus, nu rømmet for alt inventar, er opført på sydsiden. Oprindeligt har møllen haft gennemkørsel i grunden, hvor den gamle spærremur stadig kan spores. Hvornår gennemkørslerne er blevet blændet og erstattet af døre, er ikke oplyst. Givet ved denne lejlighed er spærremuren nedrevet, for en bedre udnyttelse af arealet i grunden.

Grunden/undermøllen bærer præg af, at møllen har haft installationer til maskinkraft, idet der ses spor efter flere flytninger af inventar og kværne osv., samt aksler og remhjul. Der ses broloft, hvor understøttelserne for kværnene findes. Endvidere er der i etageadskillelsen en nedhængende sektion, der rummer en grubbekværn.

Stivere og store dele af omgangen er nedfalden p.g.a. ælde. Kværnloftet er ved omgangen. Inventaret og gangtøj forefindes intakt, men bærer præg af de mange uvirksomme år med et tydeligt forfald til følge. Dog syntes intet umiddelbart angrebet af råd eller svamp. På loftet forefindes 2 kværne til kornformaling, foruden ovennævnte grubbekværn i etageadskillelsen, samt 1 valsestol.

Det syntes som den ene kværn er blevet flyttet ved overgangen til maskindrift, hvorved den har fået et direkte træk fra undermøllen.

Foruden ovennævnte henstår flere inventardele, der ikke umiddelbart har hørt til driften de pågældende steder. Korndrev i støbejern med trækamme, der er nedslidte. Sækkehejsen med dobbelt træk under krondrevet. Stjernehjulet på indskudt etage, hvor vellen har leje.

Etageadskillelserne og trapper meget nedslidte, således at færdsel kun må ske ved at følge bærende konstruktioner. Møllens grund har på ydersiden en del frostsprængninger af stenenes overflade, dog syntes der ikke at være tale om fugt af nævneværdig betydning.

Dette er også gældende ved murkronen, hvor kroppens højben har leje.

Møllekroppen er spåntækket, men fremstår ret forfaldent, med huller flere steder. Flere kryds i konstruktionen er meget medtaget, en enkelt mangler delvist. På sydsiden er det begyndende forfald blevet dækket af pandeplader på et areal af ca. 8-10 m².

På modsatte side var der ved besigtigelsen direkte hul i beklædningen mellem to højben i hele etagens højde. Krydset her er delvist manglende. Et kraftigt rådgreb, der dog ikke omfatter ædlere dele, findes her. Hatten er medtaget, men uden direkte synlige huller. Af vingerne sidder kun en enkelt arm tilbage. Møllens vinger var med selvsvikker, hvoraf en stor del af jalousierne herfra findes opmagasineret rundt i møllen.

En del taphuller i tømmeret indikerer, at den nu stående mølle er en "tilflytter", idet disse huller har en placering, så der ikke i den nu stående bygning, har været en sandsynlig anvendelse de pågældende steder. Derfor er der stor sandsynlighed for, at den nu stående bygning er identisk med den mølle, der flyttedes til Nørlanggaard i 1856 fra Hobro.

Om den overleverede fortælling om branden i 1881, må det konstateres, at denne ikke har været så omfattende og ødelæggende som først antaget.

Nørlanggaard Mølle ca. år 1900

Møller Peder Sørensen

Fra Nørlanggaard mølles loft.

Billede og tekst - arkivmateriale

Billederne herunder viser et humoristisk eksempel på en særdeles kreativ møllersvend, som på en nem måde kunne tilsnige sig et sødt kys eller to.

Vejledningen på denne snedige handling blev nedfældet på et brædt, så den 'vagthavende' kunne overbevise en sød pige om, hvor meget en vejning skulle koste og derved gjorde han sig fortjent til et kys.

fra Nørlanggårds mølle , Gjerlev.

Når unge piger i møllen kommer
og spørger må jeg blive vejat
Køs da møllersvenden bekommer
skønt det var just ej formeget.

Gjerlev Mølle

19 / 6 -96

Historien om Alba - 24 år

Et ulykkeligt kærlighedsdrama baseret på virkelige hændelser.

Efterforsket af Ingrid Smerl og Rasmus Lauridsen

Arkivmateriale - af Alis Skjødt Nielsen

Dalbyover kirkegård. En lille dreng er med sin mor ude for at ordne familiegravstedet. Rasmus, som drengen hedder, får øje på en noget speciel grav, som er placeret noget afsides; den er omgivet af en stenmur og på en stor kampesten står navnet 'ALBA 24 aaR'.

"Hvem er det?" spørger Rasmus.

"Det er en selvmorder fra Trudsholm", lyder svaret - og så blev der ikke snakket mere om det. Det var ikke noget, børn havde godt af at høre om.

Dalbyover Kro, 52 år senere. Der er lokalhistorisk foredrag med lysbilleder. Lokalhistorikeren Peter Østergård fortæller løst og fast om egnen og dens befolkning gennem tiderne. Han fortæller om herregården Trudsholm, som ligger ca. 5 km nord for Dalbyover, og om Dalbyover Kirkes tilhørsforhold hertil.

Blandt tilhørerne er en midaldrende billedkunstner ved navn Rasmus Lauridsen. Så da Østergård nævner Alba og viser billeder af graven, vågner selvmorderen fra Trudsholm til live i hukommelsen.

Alba var guvernante og blev senere huslærer på gården. Hun var meget vellidt af alle, ikke mindst af børnene, fortæller Østergård. Men hun døde desværre, kun 24 år gammel, af tuberkulose!

"Her er noget galt, noget, der ikke stemmer!" tænkte Rasmus, "hvordan kan tøsen både begå selvmord og dø af tuberkulose? Og gravstedet - det passer jo ikke på en selvmorder. Der i 1800-tallet blev de bare kulet ned som forbrydere og andet rakkerpak i uindviet jord. Gravens placering tyder på, at Alba *blev* begravet som en selvmorder. Men hvorfor fik hun så et gravsted, der må siges at være en stormand værdigt? Det virker helt forkert."

"Den sag burde undersøges, men det vil nok være umuligt," funderede Rasmus. "Så lad det forblive et mysterium. Jeg har andet at tage mig til. Hvis nogen skal undersøge det, må det blive dem på egnsarkivet. De har større erfaring med at rode op i gamle sager, end jeg har, så dem om det. Hvis de gider!"

Men sagen udviklede sig HELT anderledes!

Den lille guvernante havde åbenbart bidt sig godt og grundigt fast. Hun dukkede ustandselig op i tankerne, specielt efter det kom frem, at der fandtes en ligsynsrapport, hvori der stod at hun døde, nok for egen hånd. Det lille nok øgede interessen; det antydede, at der havde været tvivl om det nu også var selvmord. Men den tvivl var åbenbart ikke kommet Alba til gode.

Men hvorfor skulle en ung, smuk, livsglad og intelligent pige, som oven i købet var vellidt af alle, gå hen og tage livet af sig?

Rygterne siger, at hun skulle have et barn med herremanden! Muligt, men ikke sandsynligt. Ulykkelig kærlighed? Nej, hun var faktisk lykkeligt forelsket (det kommer vi tilbage til senere). Måske var hun uhelbredeligt syg? Man kan blive ved. Men uanset hvilken teori man antyder, hænger historien ikke sammen.

Tilbage til billedkunstneren, som også en gang imellem bliver "lidt lyrisk" og laver billeder over egne tekster. Én af disse er formuleret som en lang række af spørgsmål til Alba - den lyder:

Du var så ung - og sikkert også smuk.

*Hvem var du, som kom fra intet, og til intet igen gik bort
da den blege høstmand tog dig i din ungdoms vår?*

Nå'de du at føle kærligheden bruse i dit bryst?

Og i din elskers arme blidt at finde trøst?

Hvad nå'de du i livet?

Fik du sat dig dine spor i det liv, som blev så kort?

*Fik du levet dine drømme, inden de af vinden førtes bort,
da dit livslys brat blev pustet ud?*

Det er så længe siden, at ingen mere husker dig.

Kun navnet er tilbage - ubehjælpeligt ridset i en sten:

ALBA 24 AAR

At svarene på de stillede spørgsmål skulle komme så hurtigt, som de gjorde, havde vi ikke i vores vildeste fantasi drømt om. Alba-billedet med digtet var knap nok færdigt, før vi på uforklarlig vis fik svarene på de spørgsmål, der var stillet i digtet. Samtidig fik vi på mystisk vis nogle spor, som førte til nogle ældre mennesker, som kendte lidt til historien. De havde hørt om Alba fra deres forældre, som var unge med Alba sidst i 1800-tallet.

Det var interessante ting vi fik at høre. Ting, som fejede alle selvmordsteoriene af bordet. Vi har vendt og drejet samtlige oplysninger i timelange samtaler - noget har vi fået bekræftet, andet står mere tåget, men dog ikke mere end vi med logisk tænkning har kunnet følge sporet, som pegede i retning af, at det ikke var et selvmord, men en drabssag, vi stod med.

Nok uagtsomt eller 'vold med døden til følge' som man kalder det i dag.

Alle disse oplysninger gjorde at billedkunstneren kom på overarbejde. Det ene billede blev til en stor tre-fløj med i alt syv indlagte illustrationer, som fortæller hovedpunkterne i historien. For helhedens skyld har vi valgt at fortælle den, som vi tror den har fundet sted, i form af en lille novelle:

Historien om Alba

Alba var født og opvokset i København. Hun kom her til egnen som ganske ung pige. Hendes bedsteforældre boede ét eller andet sted mellem Randers og Mariager fjerne. De havde erfaret, at man på herregården Trudsholm søgte en barnepige og mente, at det var noget for Alba, som da også fik stillingen.

Den kønne unge pige fandt sig hurtigt til rette på gården. Hendes behagelige og vindende væsen gjorde hende hurtigt populær hos herskabet og folkene - og selvfølgelig ikke mindst hos børnene. Hun lærte dem en masse nye lege og hun kunne fortælle historier fra det fjerne København, så man glemte tid og sted. Hun tog dem med ud i den smukke natur som omgiver gården og hun fortalte om de dyr og planter, de så på deres vej.

Det var nyt og spændende - både børnene og Alba nød det i fulde drag. Alt var bare lutter idyl.

Hun sugede viden til sig om alt, hvad der foregik på gården, på markerne og i skoven. Også det righoldige bibliotek, som fandtes på gården, benyttede hun sig af. Det betød, at hun næsten altid havde et svar parat, hvad der så end blev spurgt om. Tiden gik. De ældste af børnene skulle have undervisning. Også det klarede Alba. Hun var blevet forfremmet til huslærer. Børnene elskede hende lige højt; hun forstod nemlig at gøre undervisningen levende og spændende.

Men en skarpsindig iagttager ville nok have bemærket, at Alba på det seneste havde fået et fjernt og drømmende udtryk i øjnene. Hun gik lange ture ud i bakkerne for at tænke i fred og ro. Hun var også begyndt at gøre lidt mere ud af sig selv - på trods af, at udseendet aldrig havde fejlet noget.

Hvis samme iagttager gik ned i bryggerset, hvor Marna, tjenestepige af almindelig dansk landrace, huserede, ville iagttageren også se forandringen her. Marna blev mere og mere sur og olm i blikket. Normalt var hun flink nok, men hvis nogen kom hende på tværs, så! Og nu var nogen kommet hende på tværs, og det var Alba.

Marna havde nu aldrig brudt sig om det lille københavnske glansbillede, som havde alt dét, hun selv manglede, men nu var det da helt galt - og det skyldtes Viliam, den unge, flotte tømrer, som arbejdede på gården. Marna var meget forelsket i ham og hun troede, at hendes følelser var gengældt, men nu var Alba og Viliam blevet forelsket i hinanden. Det var helt åbenlyst, så jalousien gnavede sig dybere og dybere ind i sindet, hver gang Marna så kæresteparret ude i haven eller når de tog retning ud mod bakkerne. Nogle gange var hun listet efter dem på afstand og når hun så dem sidde sammen derude, var hun ved at kvæles af raseri. Efter Marnas opfattelse var det Alba, som var skurken i det spil. Hun havde fordrejet hovedet på hendes Viliam og det skulle hun få betalt, når lejlighed bød sig! Hun kunne bare vente sig!

Hverken Alba eller Viliam anede noget om de følelser, der kogte i hovedet på Marna - og, som de var årsag til.

Vinteren kom med mørke og kulde. Ved juletid kom den første sne og i januar tog det rigtigt fat. Den ene snestorm efter den anden gjorde livet besværligt for alle. Frosten bed og trængte ind alle vegne, så det var svært at holde varmen, selvom ilden buldrede i de store kaminer. Samtidig hærgede en voldsom influenzaepidemi i landet, og heller ikke Trudsholm gik fri. Den ene efter den anden blev syg - høj som lav. Børnene var syge og syge børn kræver megen opmærksomhed.

Alba var ved at segne af træthed - også hun var ved at blive syg. Hun prøvede på at holde stand og passe sit arbejde, selvom hun hostede, så hun var ved at kvæles og hele kroppen føltes tung som bly. Det ene øjeblik svedte hun så vandet drev, det næste frøs hun så hendes krop rystede. Der var ingen vej udenom, hun måtte give op og kravle i seng.

Hendes tilstand forværredes fra time til time og den gamle huslæge kunne konstatere, at Alba ud over influenza også havde pådraget sig en dobbeltsidet lungebetændelse, så hendes tilstand var yderst alvorlig.

I mange døgn svævede hun mellem liv og død. Viliam sad hos hende og vædede de feberhede læber, han holdt hendes lille slappe hånd i sin, som om han ville holde hende fast til livet. Om det så var selveste fru, så kom hun også for at våge. En knugende tavshed sænkede sig over Trudsholm i de døgn, hvor den kønne guvernante, som alle holdt af, kæmpede for sit liv. Alle bad til, at hun ville stå krisen igennem.

Samtidig nede i bryggerset: - Her var Marna rigtig godt tilpas. Hun var en af de få, som ikke var blevet syg. Med hensyn til Alba var hun udadtil meget medfølelse og forstod at lægge ansigtet i de rette folder, men inderst inde bad hun til, at den bette køwenhavnertøs lige så stille ville sove ind i evigheden. Viliam ville selvfølgelig nok blive ked af det, men så var hun der jo til at trøste ham - og så skulle alt nok blive godt.

Men sådan gik det ikke ...

Det var ikke Marnas fromme ønsker, der gik i opfyldelse. Alba var langsomt i bedring og kunne nu rejse sig fra sengen, men helt godt blev det ikke. Hendes forsvar var svækket, så i løbet af foråret var hun syg flere gange. Viliam tog sig kærligt af hende, hvilket fik Marnas sygelige jalousi til at blomstre endnu mere.

Herskabet var meget glad for det arbejde, Alba udførte - og den indflydelse, hun havde på børnene, så man besluttede at gøre noget ved det skrantende helbred, Alba havde fået. Et ophold på Vejle Fjord Sanatorium og Kuranstalt, ville nok hjælpe. Her kunne hun få den allerbedste behandling og ikke mindst fred og ro i de naturskønne omgivelser.

Sådan blev det - med alt betalt, så længe det var nødvendigt. Og så sørgede man også for, at Viliam kunne være i nærheden. Man havde vel øjne i hovedet!

Da man ordnede Albas ophold i Vejle, opdagede fruene, at man dér søgte personale, så hun fik den idé, at det måske var noget for - Marna.

Fruene påskønnede hendes arbejde, og ville gerne hjælpe hende videre i livet. I Vejle var der mulighed for at blive noget mere end bare tjenestepige, og anbefalinger skulle bestemt ikke mangle. I starten var Marna noget betænkelig ved at skulle rejse så langt væk, men indvilgede så i at *prøve*, om det var noget for hende. Og Viliam var der jo - og Alba, som hun meget gerne ville have en alvorlig snak med, hvilket hun ikke havde turdet på grund af den høje stjerne, københavnerfølelsen havde hos herskabet. Nu kom de langt hjemmefra, så kunne Alba ikke rende op og sladre - så skulle hun få en besked, hun kunne forstå, ja, hun sku' så!

Viliam og Alba rejste til Vejle. Viliam fik midlertidigt arbejde hos en lokal snedkermester, Alba kom straks i behandling. Kort tid efter kom Marna, hun var nu på fruens anbefalinger blevet ansat.

Hvad ingen kunne vide var, at man derved var kommet til at lukke ulven ind til fårene. Alba var godt klar over, at Marna havde fået godt arbejde på stedet, så det var ikke nogen overraskelse for hende, da Marna dukkede op. Hun var også klar over, at Marnas holdning til hende ikke just var venskabelig, hvad grunden så end måtte være ... men hun trøstede sig med, at det vel aldrig kunne blive værre end hjemme på Trudsholm.

Det var nu blevet sommer. Albas helbred var blevet meget bedre, hun var faktisk blevet helt rask af de behandlinger, hun havde fået og hun glædede sig til at komme hjem til Trudsholm og børnene, som hun vidste, savnede hende. Det fremgik af de hilsener de sendte hende. Hun fordrev tiden med at læse eller sidde på terrassen med sit broderi. Spadsereture i den smukke natur, helst sammen med Viliam, men også alene, var en yndet fornøjelse, når vejret var til det.

Marna var ved at blive sindssyg af jalousi og raseri, når hun så Alba og Viliam gå hånd i hånd. Hun havde ikke haft lejlighed til at komme så tæt på, at hun kunne få talt ud med Alba, men *nu* var muligheden der. Hun så Alba gå alene ud mod skoven på sin aftentur. Marna havde tidligt fri, så hun fulgte efter.

Det var ved at blive halvmørkt. Alba var på vej tilbage, da hun så en mørk skikkelse komme mod sig. Hun genkendte hurtigt Marna, der, så snart hun var kommet tæt nok på, begyndte at opføre sig helt vanvittigt.

Hun rablede en hel masse af sig om, at hun elskede Viliam, og at hun nok skulle få ham tilbage - koste, hvad det koste ville! Alba var rystet over Marnas fremturen, men bevarede fatningen. Hun anede intet om Marnas kærlighed til Viliam, og at dét var årsagen til den fjendtlige holdning mod hende.

"Marna det er for sent nu, Viliam og jeg skal giftes!"

Alba holdt sin hånd frem. På fingeren glimtede en ring i det svage lys og dét fik Marna til at kortslutte helt. Hun kastede sig over Alba, som forsøgte at væрге for sig, men Marna var stærk som en bjørn. Alba kunne ikke gøre noget. De to piger tumlede rundt på jorden, Marna havde overtaget og hun tog ved.

Pludselig var der ikke mere modstand! Marna stivnede, til sin rædsel så hun Alba ligge livløs på jorden. Hun prøvede at ruske i hende, men intet skete. Nu var der virkelig problemer. "Hvordan redder jeg mig ud af det her? Det vil give mig mindst tyve år i tugthuset!"

Men så fik hun en idé. Hun løftede den livløse krop op og bar den længere ind mellem træerne. Derefter løb hun ned til en nærliggende bådplads, hvor hun stjal et stykke reb, uden at nogen så hende.

Næste formiddag fandt nogle skovfolk Alba hængt!

Ligsynet blev afholde samme eftermiddag. Dødsårsagen kunne der jo ikke være tvivl om. *Og dog!* Var der ikke ligesom nogle tegn på, at afdøde havde været udsat for en form for vold, inden døden indtraf? Alligevel enedes man om at skrive "*nok* for egen hånd" i dødsattesten, selv om de, der havde været tæt på hende, ikke kunne fatte, at den kønne unge pige skulle have taget sig selv af dage. Hun havde jo været så glad, fordi hun var rask og skulle hjem til Trudsholm, hvor arbejdet med børnene betød så meget for hende.

De fattede det simpelt hen ikke!

Viliam var knuget af sorg, men var dog fattet. Han troede ikke på, at hans elskede Alba havde hængt sig af egen drift. Det var det sidste hun ville gøre. Han forlangte en mere grundig undersøgelse af liget, men det, var der absolut ingen der ville høre på. Der var ingen tvivl. Det var selvmord!

Da man så ville fjerne liget for at begrave det ét eller andet sted, protesterede han voldsomt. Hans elskede Alba skulle ikke kules ned et tilfældigt sted. Nej, hun skulle hjem. Hjem til den egn, hvor hun havde oplevet så megen glæde og lykke.

Viliam fik sin vilje. Med hjælp fra et par af sygeplejerskerne fik han liget gjort pænt istand og lagt i kiste. Først da opdagede han, at den ring som Alba altid bar, var væk. Man ledte alle vegne, også derude hvor hun blev fundet, men uden resultat. Den var væk! Der var ikke tid til at lede mere. Viliam fik kisten transporteret til Dalbyover. Her blev Alba så begravet som selvmorder i uindviet jord ved det vestlige kirkegårdsdige.

Viliam gik ud i bakkerne ved Trudsholm, som Alba havde elsket at færdes i. Her fandt han en stor, smuk kampesten. I den huggede han sin elskedes navn og alder - ALBA 24 aaR.

Den satte han op i kirkegårdsdiget. En gravsten skulle hun have. Til sidst huggede han ét eller andet tegn i kirkemuren, hvorefter han forlod egnen.

Albas gravsted med stenen, hvori Viliam selv huggede hendes navn og alder. For et gravsted med sten skulle hun have!

Om der er en symbolik i måden aaR er hugget i stenen, vides ikke.

Marna sad nede i Vejle. Hun var gået helt i sort. Hun lukkede sig inde og ville ikke tale med nogen. Alle havde faktisk ondt af hende, fordi hendes veninde var død. Man vidste, de havde været sammen på Trudsholm i flere år, og det var derfor, sorgen var så stor. Og selvfølgelig chokket over *måden*, det var sket på. Det var jo næsten ikke til at bære.

Men ingen fattede mistanke til hende!

Marnas tilstand forblev ustabil. Efter et stykke tid rejste hun hjem til Falslev, hvor hun var født og opvokset. Hun lukkede sig inde i sig selv; hun påstod nogle gange, at hun så spøgelser. Kort sagt, hun blev mere og mere sær i hovedet. Hendes forældre vidste ikke, hvad de skulle gøre og de var dybt ulykkelige.

Et par år senere døde Marna, nedbrudt på sjæl og legeme, men forinden betroede hun sig til præsten og fortalte, at hun var skyld i en anden piges død. Det var sket ved et uheld, men for at redde sig selv havde hun fået det til at se ud, som om pigen havde taget livet af sig. Marna ville ikke dø med det på samvittigheden og den stakkels pige, som fejlagtigt var blevet betragtet som selvmorder, kunne få oprejsning.

Efter Albas død tog Viliam til København, hvor han uddannede sig til arkitekt og han udførte flere store byggeopgaver, blandt andet for Statsbanerne og Statsskovvæsenet. Han må have hørt om Marnas bekendelser, for han lod den stenmur bygge, som omkransede Albas grav, indtil den for få år siden desværre blev sløftet i forbindelse med ændringer på kirkegården.

Tegnet i kirkemuren?

Flere har ledt efter det uden held. Det ses kun tydeligt, når lyset falder i en ganske bestemt vinkel. Vi véd hvor det er og hvad det er. Men vi lader det forblive Alba og Viliams private hemmelighed.

Albas forsvundne ring eksisterer muligvis stadig. *Nogen* har den, men hvem, vides ikke. Det bliver nok aldrig opklaret.

Historien som vi har fortalt, er bygget på de oplysninger, vi har kunnet finde frem til og tilsat lidt kunstnerisk frihed. Vi vil ikke påstå, at det er den hele og fulde sandhed, men historien hænger sammen, så vi tror, vi er ret tæt på virkeligheden. Det tyder de oplevelser, vi har haft under arbejdet med sagen i hvert fald på.

Vi har en stærk fornemmelse af, at hovedpersonen selv har hjulpet til ved flere lejligheder og sagt god for historien. Så hvem véd? ...

Rebslageriet i Knejsted

Arkivmateriale - skrevet af Alis Skjødt Nielsen

Reberbanen var anlagt ca. 1898, på den ejendom som i dag hedder Borbergade 21, og ligger i Øster Tørslev sogn.

Vindehuset var beliggende ca. 25 meter fra Borbergade og banen gik langs sognegrænsen, tværs over det areal hvor Udbyhøjvej nu ligger. Vindehuset var 70 favne lang, men kunne forlænges, hvis der var behov for det.

Ejeren hed Niels Marius Jensen, han ejede udover Borbergade 21 også en gård, som var tvillinggård/nabogård til Borbergade 8, - Irene Bagers gård. Da den brændte, købte han Borbergade 3.

Udover sit virke som rebslager og landmand, drev han også vognmandsforretning.

Rebslagersvende var mere eller mindre løst ansatte, nogle af dem drak en del, de blandede sig ikke meget med byens beboere.

Vindehjulet til at sno rebet med, blev trukket af et par drenge. Materialet var dengang hamp og sisal, der blev fragtet dertil i store baller.

Rebproduktionen var nogenlunde regelmæssig indtil ca. 1920, men efter den tid blev der kun lejlighedsvis lavet reb og mest af genbrugs-materialer fra selvbinder snore, som man samlede hos landmændene. Snorene blev bundtet sammen af byens børn og gamle mænd, som på den måde tjente en lille skilling.

I 1932 brændte lagerbygningen på Randers Havn, den indeholdt blandt andet en del selvbindergarn, som blev beskadiget.

Det opkøbte Niels Marius Jensen og brugte det til nye reb.

Niels Marius Jensen døde i 1933, men forinden var han gået fallit med gården.

Bemærk:

Billedet til højre er

ikke fra Knejsted.

Rektor i Randers købte Linde Kirke.

Forfattet af Peter Østergård i 1978 til Randers Amtsavis

Arkivmateriale - skrevet af Alis Skjødt Nielsen

Artiklen lyder således:

I november er der 75 år siden, Linde fik sit første menighedsråd. I den anledning har man i Nørhald Egns-Arkiv kigget i de gamle papirer og fået bekræftet, hvad ældre borgere i Linde fortæller, at kirken engang ejedes af fem mænd - som tilmed alle var udenbys. Historien går længere tilbage og belyser de besynderlige kirkeejerforhold, som hverken gav sognets beboere og kirkebrugere medindflydelse eller ejendomsret.

Kronen eller staten, der siden reformationen havde ejet kirkerne, solgte ifølge skøde af 6. juli 1711 Linde Kirke med dens indtægter i korn- og kvægtiender til sognepræsten i Gimming, Hans Klausen, for 1.317 Rdl.

I skødet anførtes, at "køberen må nyde al kirkens indtægt og selv kalde præst og degn, men skal dog årlig svare afgift til Randers Hospital (Randers Kloster, red.) 3 tdr. byg og 2½ tdr. havre".

Gimming-præsten, der også var magister og havde nær forbindelse med Randers Latinskole, flyttede i 1722 til Borup, hvor han var sognepræst til sin død i 1729. Enken giftede sig med efterfølgeren, Thomas Hee.

Mange års bekendtskab med Randers Latinskoles rektor er den naturlige forklaring på, at Linde kirke blev afhændet til Morten Wintmøller, der ejede og beboede en to-etagers gård i Provstegade og var rektor 1708-42, hvorefter han i mange år nød sit otium og Linde kirketiende.

I 1746 satte han sig selv og hustruen Mette Marie Bloch et minde i Linde Kirke, idet han bekostede en fornyelse af sølv-alterkalken fra 1632 og lod ægteparrets navne indgrave i den guldbelagte kant på kalken, der selvfølgelig stadig bruges.

Rektor Morten Wintmøller døde i 1865, 89 år gammel, men havde allerede i 1757 for 1.600 Rigsdaler solgt kirken med kirketiende og tilliggende kirkeskyld af en gård i Hald, til fire købere:

Gdr. Niels Jensen, Gimming - gdr. Morten Jensen, Mejlby - gdr. Christen Møller, Albæk - gdr. Christen Jensens enke, Anne Pedersdatter, Albæk. Disse fire anparter i kirkeindtægterne blev naturligvis genstand for handel og arveskifte. Sognefoged Chr. Møller, Albæk, delte sin fjerdepart, så fem personer blev kirkeejere.

I 1857 - lillejuleaften - solgte de fem ejere Linde Kirke til 40 navngivne personer i Linde og Mejlby, samt gdr. Jens Skjødt, Østrup, mens gdr. A. Juncker, Linde, stod øverst på listen. Købesummen var i alt 8.000 Rigsdaler og de fem underskrivere var: Peder Christensen, Østrup - Chr. Nielsen, Vestrup - Jens Nielsen Lang, Østrup - Niels Møller, Albæk - Chr. Jensen Kjeldsen, Harridslev.

I henhold til skødet kunne de 40 kirkeejere herefter indkassere kirkeindtægterne som deres lovligt erhvervede ejendom, men var samtidig forpligtet til at holde kirkebygningen vedlige. Det tog de så alvorligt, idet de allerede fire år efter lod indsætte et vindue i våbenhusets østre side og fjernede en kalkkule udenfor. Nogle år senere blev stolestaderne gjort bredere "så de blev bekvemme", og desuden egetræsmaledede.

Som den helt store modernisering anskaffede man i 1890 en kakkellovn, så kirken kunne varmes op. Det blev snart for meget af det gode, så inden længe måtte man anskaffe en kakkellovnsskærm. I 1899 flyttedes indgangen til tårnets vestgavl, og man murede til mellem kirken og det gamle våbenhus.

Ved første menighedsrådsvalg i 1903 valgtes Anders Nielsen Sørensen og Peder Gårdsmand, Linde og Anton Hansen og Mathias Pedersen, Lindegårde. De forberedte kirketiende-ordningens afløsning og kirkens overdragelse til menigheden. Forpagter Colberg, Støvringgård, var formand for kommissionen, hvis arbejde sluttede med Linde Kirkes overgang til selveje efter 203 års privateje, hvorefter:

"Fra 1. juli 1914 at regne afstår hidtidige kirkeejere alle rettigheder til kirkens indtægter og er samtidig løst fra alle forpligtelser".

*Linde kirke
og alterkalken.*

Lærer Vad i Tørring

Forfattet af Anna Christensen

Arkivmateriale - skrevet af Alis Skjødt Nielsen

Min far, Thøger Juncher, gik i skole hos lærer Vad ca. 1887 til 1894.

Jeg mindes han elskede at fortælle om skoleliv og særlige løjer, så måske har lærer Vad døjet med at styre nogle urolige hoveder!

Far fortalte, at lærer Vad var den første i Tørring, der fik en cykel. Det var en overvældende begivenhed der tiltalte skolebørnene.

Læreren trænede glad og gerne, mens børnene fulgte begivenhedens gang lidt nærgående.

Lærer Vad råbte da ustandselig:

"Væk fra maskinen, væk fra maskinen!" - alt imens han gjorde nogle underlige hop, for i det hele taget at komme op på cyklen.

Ad åre talte far meget om en skolekammerat - der dengang boede i Støvring - han havde mødt ham på gaden i Randers, de lo og snakke om lærer Vad, om cyklen og pludselig udbrød den ene:

"Ja, men der hopper han nok endnu, den gamle lærer Vad".

Tilføjelse:

Kilde: Wikipedia (med forbehold)

Den endelige form – sikkerheds-cyklen fra 1885

Cyklen med kædetræk til baghjulet blev opfundet i 1879, men blev først udviklet i en populær udgave i 1885. Denne type var langt lettere at komme af og på end væltepeteren, og den blev derfor kendt som "safety-cyklen". Ved at benytte forskellige størrelser af tandhjul var det stadig muligt at holde en høj hastighed. Samtidig fik man løst komfortproblemet ved indbygning af fjedre mellem sadel og sadelpind. Kuglelejer blev også benyttet, hvilket både mindske belastningen ved hjulomdrejninger og i kranken, og det gjorde det lettere at styre cyklen. Det er grundkonstruktionen i denne cykeltype, der stort set svarer til nutidens cykler.

Sognerådsmøde i Hald-Kærby

Uddrag fra Forhandlingsprotokol Hald-Kærby sogneråd 1898

Arkivmateriale - skrevet af Alis Skjødt Nielsen

År 1899 den 7. november afholdt Hald-Kærby sogneråd møde hos sognerådsmedlem Bie, følgende sager behandledes:

- 1) Man bevilligede Kommunens Sygekasse et bidrag på 150 kr. for 1899.
- 2) I alderdomsunderstøttelse til Ane Sørensdatte i Hald bevilligedes 85 kr. om året, fra 1. januar 1900.
- 3) Et andragende fra Jens Pedersen om forhøjet alderdomsunderstøttelse, udsattes indtil videre.
- 4) Fra Amtet var tilsendt et tillæg til Politivedtægterne, som tiltrådtes.
- 5) Et andragende fra Redningshjemmet for forførte piger om bidrag, nægtedes.
- 6) Formandens løn for 1899 fastsættes til 15 øre pr. individ af indbyggerantallet i kommunen.
- 7) Et andragende fra lærer Bertelsen i Kærby om et personligt tillæg, udsattes indtil videre.
- 8) Fra skoledirektionen er tilbagesendt skoleplansforslaget med forslag om, at forhøje lønningen til førstelærerembedet i Hald, fra 900 til 950 kr., hvilket forkastedes.

Det forhandlede oplæstes og underskrevet.

Anders Kr. Nielsen, Jens Kristensen Skjøtt, Laurs Skifter, I Bie,
Kr. Kristensen, H. Høeg, Hans Christensen, fmd.

Storbrand i Støvring - 1871.

Arkivmateriale - skrevet af Jenny Hedegård Brint-Nielsen

Notater fra Randers Amtsavis - den 28. august 1871.

I formiddags udbrød i landsbyen Støvring en forfærdelig ildebrand, som ved middagstid havde lagt 9 gårde og 10 huse i aske.

Ilden, som man ved den tid mente at være herre over, skal være opkommet i et hus, der lå omtrent midt i byen, og havde derfra udbredt sig med rivende hurtighed til begge sider.

Hjælp afsendtes herfra til brandstedet.

Notater fra Randers Amtsavis - den 29. august 1871.

Om branden i Støvring have vi erfaret følgende nærmere:

Ilden opkom i et hus, som beboes af to familier, og forplantede sig herfra til en umiddelbart derved liggende gård og gik videre.

Om årsagen til ilden er endnu intet oplyst, men den antages ikke at være påsat.

Samtlige nedbrændte bygninger var assurerede i landets almindelige brandkasse med undtagelse af en gård, som var under opførelse, men endnu ikke færdig, for såvidt angik det indre af stuehuset. Denne gård var såvidt vides endnu ikke assureret.

Alle brandlidte, med undtagelse af en gårdmand, der ikke havde forsikret, havde deres løsøre forsikret i den Wintherske Assuranceforening.

Notat fra Randers Amtsavis - den 30. august 1871.

- Mandagen den 28de d. M. blev Støvring By hjem søgt af en Ildsvåde, hvorved 9 Gårde og 10 Huse blev lagt i Aske.

Vi forvente tillidsfuldt, at Omegnens Beboere ville række os en hjælpsom Hånd til at de Trængende mellem de Brandlidte snarest muligt kunne få den nødvendige Hjælp, og bede derfor, at Gaver i Penge eller Klædningsstykker må blive tilstillede En af Undertegnede, medens vi håbe, at Pengegaver også ville blive modtagne på denne Tidendes Kontor.

Støvring, den 29de August 1871

Sogneraadets Formand Høst og Sognepræst Slamberg.

Pengegaver til de Brandlidte ville, ifølge ovenstående Opfordring, med Glæde blive modtagne af mig, S. Elmenhoff.

Herunder ses avisudklippet fra Randers Amtsavis 30. august 1871

— Mandagen den 28de d. M. blev Støvring By hjem søgt af en Ildsvåde, hvorved 9 Gaarde og 10 Huse bleve lagte i Aske. Vi forvente tillidsfuldt, at Omegnens Beboere ville række os en hjælpsom Haand til at de Trængende mellem de Brandlidte snarest muligt kunne faa den nødvendige Hjælp, og bede derfor, at Gaver i Penge eller Klædningsstykker maa blive tilstillede En af Undertegnede, medens vi haabe, at Pengegaver ogsaa ville blive modtagne paa denne Tidendes Kontor.

Støvring, den 29de August 1871.

Høst, Slamberg,
Sogneraadets Formand. Sognepræst.

— Pengegaver til de Brandlidte ville, ifølge ovenstaaende Opfordring, med Glæde blive modtagne af mig. S. Elmenhoff.

Nedbrændte ejendomme ved branden i Støvring 1871:

Gårde:

Chr. Nielsen Kjeldsen - Anders Frost - Peder Christian Christensen - Jens Christensen - Søren J. Kjeldsen - Søren Sørensen Thybo og Mads Nielsen.

Huse:

Søren Jepsen Fisker - Smed Chr. Dahlsen - Mads Laursens enke - Ludvig Eriksen - Hans N. Bødker - Chr. Markus Jensen - Jens Laursen og Magnus Sørensen.

Fra den 1. september 1871 til og med 1. november 1871 blev der jævnligt ført ájour med de indkomne beløb og naturalier. Herunder kan ses hvor langt ud i oplandet hjælpen kom fra:

L.B. 1 Rdl. * eget bidrag (S.Elmehoff) 5 Rdl. * Poul Pedersen 5 Rdl. * lærer Graversen, Gimming 1 Rdl. * E.H. 2 Rdl. * mor & datter 2 Rdl. * købmand Fr.Jensen 10 Rdl. * enkefru M.Pedersen 1 Rdl. * købmand M.Davidsen 5 Rdl. * blikkenslager Zornig 1 Rdl. * pastor Vadum I Galten 5 Rdl. * B.Kruse 2 Rdl. * Ifr. Hansen 3 mark * D.R. 1 Rdl. * J.K 10 Rdl. * en mand i Hammershøj 2 Rdl. * Chr.Meyer i Voldum 3 mark * Lars Jensen i Voldum 3 mark * en mand i Moeskjær 1 Rdl. * sognefoged A.Rasmussen, Dalbyover 2 Rdl. * lærer Hansen, Sødning 2 Rdl. * indsamlet af Harridslevs ungdom ved en høstfest til de brandlidte tjenestefolk 6 Rdl. 2 mark * fra Sødning sogn 15 Rdl. * samt forskellige beløb fra Hvorslev, Asferg, Assentoft, Onsild og Brusgård * samtlige beboere I Mejlby 20 Rdl. * Støvringgård Kloster 100 Rdl. * priorinde Schmidt 20 Rdl. * samtlige konventualinder 54 Rdl. * jomfruer og tyende 18 Rdl. * gartner Melchiorson 4 Rdl. * skovfoged Jørgensen 5 Rdl. * skovfoged Melchiorson 2 Rdl. * hele Mellerup by 34 Rdl. * tjenestefolkene i Mellerup 2 Rdl. * godsforvalter Høst 20 Rdl. * pastor Slamberg 20 Rdl. * skolelærer Vendt 5 Rdl. * boghandler Jacobsen, Randers 5 Rdl. * og derudover mange anonyme.

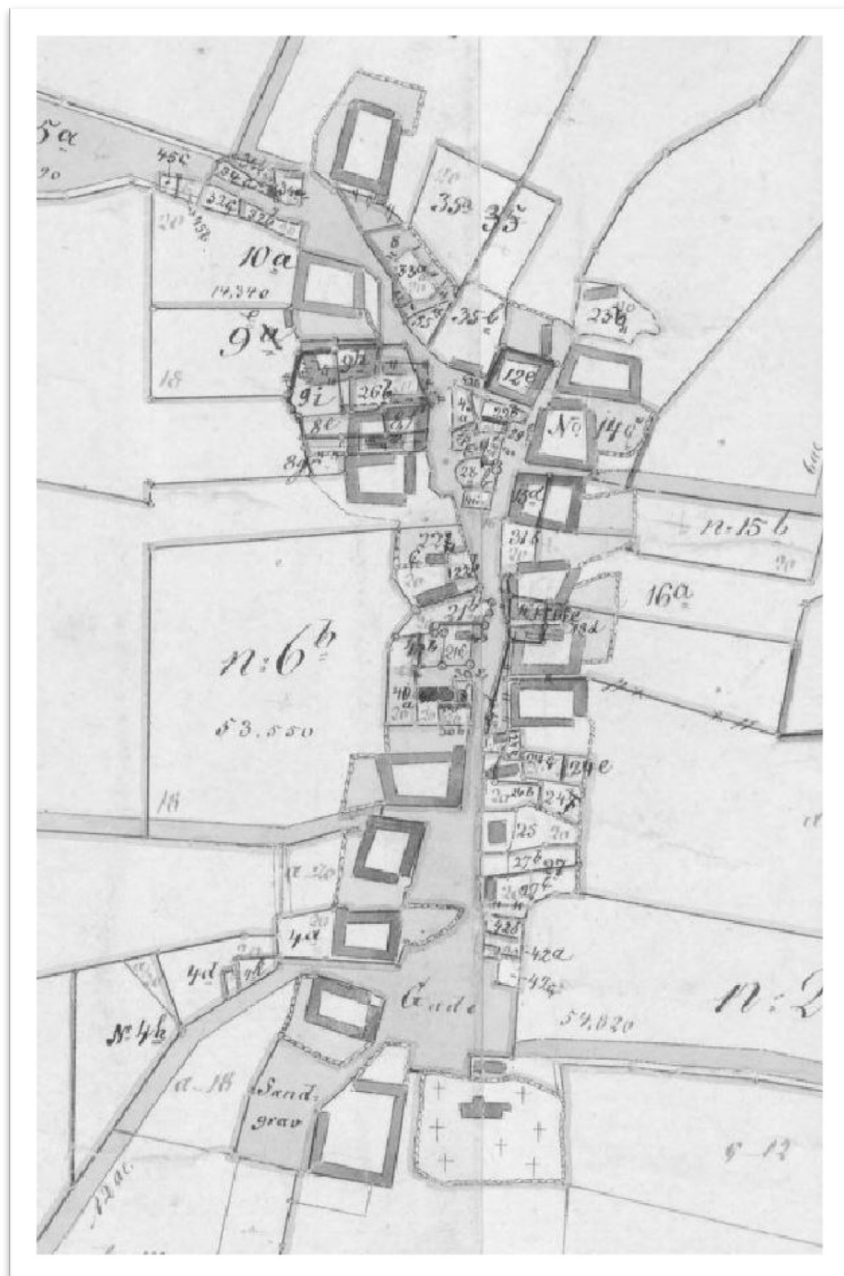
Den 1. november blev de samlede donationer sammenlagt og opgørelsen blev til: 1.138 Rdl. 2 mark 3 Skilling - derudover naturalier, som korn, hør, samt 100 travertag.

Omregnet til dags-dato- penge:

År 1871 er 1.138 Rdl. = 2.276 kr. = 160.344 kr. i 2018.

Støvring, som den så ud indtil 1871

Efter branden i 1871 flyttedes mange gårde uden for byen.

Formandens beretning 2019

v/ Henning Rasmussen

Det seneste år, kan vel meget passende betegnes som år 1, efter flytningen her til Gjerlev. Det er i hvert fald det første hele år vi har haft på adressen. Hvordan er det så gået?

Vi kan glæde os over, at arkivet har fungeret normalt og samtidig er det også glædeligt, at der ser ud til at være en øget interesse for arkivet, idet vi har set flere besøgende på arkivet, end sammenlignet med tilsvarende periode sidste år. Vi håber naturligvis det ikke blot skyldes nyhedens interesse, men vil være ved. Vi kan også se, at det ikke har haft nogen indflydelse på antallet af henvendelser på mail, som der stadig kommer mange af.

Det ser altså positivt ud, og vi håber det fortsætter.

Alligevel har der været og er stadig nogle ting vi arbejder med, som et resultat af den store forandring det nu engang er at flytte et helt arkiv. Dels var der selvfølgelig nogle ting, som det har være nødvendigt at rette til, men vi har også brugt anledningen til at flytte lidt rundt på en del af vores arkivalier, med påfølgende omregistrering, så det skulle blive mere enkelt at tilgå den enkelte registrering, både her og nu, men også for dem som overtager bixsen efter os engang.

Det er en proces der tager tid, vi har trods alt over 7000 registreringer, og da vi samtidig har valgt at gå dem alle igennem fra ende til anden, må det være ret tydeligt, at det varer længe endnu inden dette arbejde, er færdig, - Det har også betydet, at vi undervejs i dette arbejde er stødt på arkivalier, vi som lokalarkiv ikke må ligge inde med, men skal aflevere dem til arkivet i Randers, det er først og fremmest ting, som på en eller anden måde har et kommunalt tilsnit, fra de gamle kommuner som Nørhald Egns-Arkiv dækker.

(Det er vi faktisk lidt trætte af, men lov er lov. . . .)

De daglige rutiner med henvendelser, besøgende på arkivet, og lignende, skal jo også stadig passes.

Ultimo 2018 havde vi ansøgt ELRO Fonden om støtte til udskiftning af vores dias/negativscanner, da den gamle, som nu også har lavet mange scanninger, var begyndt at gøre "knuder" Vi havde også søgt midler til en ny "nas-server" da den gamle vi har, var ved at være fyldt godt op, og desuden nu havde en del år på bagen.

19. december 2018 modtog vi så den gode nyhed, at fonden gerne ville hjælpe os økonomisk med disse ting.

I skrivende stund er en ny nas-server indkøbt og installeret, mens det endnu ikke er lykkedes at finde den rette diasscanner, - skyldes at den model vi havde indhentet tilbud på ikke længere findes på markedet. Vi arbejder selvfølgelig på at finde et alternativ.

Ud over dette, har vi fundet plads til at indkøbe en ny A3-scanner, som giver os mulighed for at digitalisere mange flere af vores mange dokumenter, som med tiden betyder, at de kan ses på arkiv.dk. Dette sikrer os arbejde i lang tid fremover.

Forvent derfor ikke, at man nu snart kan se en hel masse dokumenter på nettet, det er som sagt noget der tager tid, og derfor vil blive taget løbende, som tid og lejlighed nu tillader det. Vi vil kun uploade de dokumenter vi finder relevante i en eller anden sammenhæng, og desuden er der også en del, som ikke må publiceres, og derfor stadig kun vil kunne ses her på arkivet som hidtil.

For godt et år siden blev Venneforeningen for Gjerlev Aktivitetshus, etableret. Den er vi en del af og har også sæde i bestyrelsen, og den ser nu ud til, at have fundet sine egne ben, - ser i hver fald ud til at fungere.

Til slut en stor tak til bestyrelse og frivillige, der alle har ydet en stor indsats i årets løb, for at få det hele til at køre. Som nævnt har der også i det forløbne år været en del udfordringer.

Her til allersidst, også en tak til jer medlemmer, for at støtte op om arkivet med jeres medlemskab. Vi kunne faktisk godt bruge flere, så i må da gerne gøre reklame for arkivet, med det lønlige håb, at endnu flere melder sig ind i

Nørhald Egns-Arkiv

Regnskab 1/10-2018 - 30/09-2019

	Indtægter	udgifter
kontant	987,00	
bank indestående	15.512,57	
saldo 01 okt 2018	16.499,57	
kontingent & gaver	21.220,00	
salg af foto-kopier og bøger	1.094,00	
Tilskud fra kommunen, egenbetaling	21.900,00	
Renter	-	
Generalforsamling & foredrag		6.038,35
Arskrift & porto		4.715,00
Drift & diverse		16.675,63
Kursus & kørsel		1.560,00
Mobilpay gebyr		25,50
Materiel & Kontorartikler		11.605,25
Abonnementer & SLA		4.135,98
	44.214,00	44.755,71
kontant	1.632,50	
bank indestående	14.325,36	
saldo 30 sep 2019	60.713,57	
	15.957,86	60.713,57

Regnskabet er revideret d. 1/10 - 2019

af:

Bent Mathiesen
Heduf & Lybil

